

Szent Korona

korona az ókorban virágból, babérfaágból, fémből, leggyakrabban aranyból készített, fejre helyezett koszorú volt, s hitték, viselőjét oltalmazza, sőt szentségben részesíti. A győztes hadvezérek fejükön babérkoszorúval vonultak a diadalmeneten – e győzelmi koszorúba Nagy Konstantin édesanyja, Ilona tétetett először szent ereklyét: nevezetesen Krisztus keresztjének vasszögeit. Ettől kezdve vált az Istentől való kiválasztottság, a hatalom keresztény jelképévé, s lett az európai királyi és császári koronák mintájává. Az uralkodói koronákat Európa-szerte legendás eredetmondák övezik, s a beléjük épített ereklyék ténylegesen is megszentelik. A koronázás fényes ceremóniája által pedig viselőjük is megszentelődik.

Ha történelmünkre visszatekintve ki kellene választanunk azt az egy tárgyi emléket, mely mind művészi színvonalában, mind történetében a magyarság legtiszteltebb, tárgyi mivoltán messze túlmutató, szimbolikus kincse, egészen biztosan a Szent Koronára esne a választás. Nincs még a világon egy olyan nép, mely ilyen túláradó kegyelettel, szent személynek illő hódolattal viszonyult volna királyai legendák övezte, ősi koronájához.

A Kárpát-medencében új hazára lelt pogány magyarság keresztény hitre térítését már Taksony nagyfejedelem szükségesnek látta: 962-ben szerzeteseket kért a Lateránban székelő VIII. Leó pápától, s bár a Magyarországra tartó pápai csapatot Henrik bajor király elfogta – s így azok soha nem érkeztek meg Magyarországra –, a magyarság keresztény hitre térítése nem sokat váratott magára. Hét évvel később Géza nagyfejedelem került az ország élére, aki okos politikával 971-ben, majd 973-ban fényes ajándékokkal megrakott küldöttséget menesztett a német-római császárhoz. Az ezt követően hazánkba érkezett térítő papok munkáját siker koronázta: a nagyfejedelmi udvar számos tagját megkeresztelték. Így lett Krisztus hívévé maga Géza is és fia, Vajk, aki a keresztségben apjához hasonlóan az István nevet kapta. István megtérését és megkoronázását valószínűleg siettetette az ún. chiliasmus hite. Az ezredfordulóra készülődő Európában Jézus második eljövételét és világ fölötti ítél-

A pápától kapott korona valószínűleg nem egyezik meg a Szent Koronával, de annak lehetőségét nem zárhatjuk ki, hogy azonos a Szent Korona felső részével, a latin koronával
Előző oldal: A világbíró Krisztus központi elhelyezése az uralkodói hatalom isteni eredetére utal

kezését várták. A frissen megkeresztelkedett nagyfejedelmi család és a leendő uralkodó előtt tehát óriási feladat állt: zabolátlan nemzetét is meg kellett mentenie a pogányság bűnéből, a biztos kárhozattól, s a helyes útra térítve biztosítania kellett népének az üdvösséget.

István független keresztény királyságot akart felépíteni, ezért nem a német császártól, hanem egyenesen Isten földi helytartójától, a római egyház fejétől kért koronát. A korona-kérés legendáját a 12. század elején íródott Hartvik-legenda ismerteti legszínesebben: „*Atyja halála után a negyedik évben az isteni kegyelem intéséből (...) Astrik püspököt, kit más néven Anastasiusnak mondtak, a szent apostolok küszöbéhez küldte, hogy Szent Péternek, az apostolok fejedelmének örökösét megkérje: a Pannonia tájain kivirult zsenge kereszténységnek bő áldását elküldje, az esztergomi egyházat aláírásának tekintélyével főegyházzá szentelje, és a többi püspökségeket is áldásával erősítse. Érdemesítse őt is arra, hogy királyi diadémával izmosítsa, hogy e tisztelességre támaszkodva, amit isten kegyelméből elkezdett, még keményebben szilárdítsa.*

Éppen ez időben fogadta el Miesko, a lengyelek fejedelme övéivel a keresztény hitet, s a római szék előjáróihoz követeket küldve kérte, hogy apostoli áldással támogassák, és királyi diadémával koszorúzzák. Kérésére a pápa rábólintott, s már egy jeles műű koronát csináltatott, melyet néki áldásával s a királyi dicső ranggal elküldeni szándékozott. De mivel ismeri az Úr, kik az övéi – hiszen mikor az apostolok kettőt jelöltek ki az apostoli szolgálatra, Mátyást részesítette előnyben, s vele töltötte be az apostolok számát –, elhatározta, hogy sokkal inkább választottját, Istvánt ékesíti szerencsésen e világi koronával, majd azután ugyancsak őt dísztí fel még szerencsésebben, az örökkévalóval. Tehát a kijelölt napon, a már elkészített koronát a lengyelek fejedelmének kellett volna küldeni, illetve a megelőző éjszakán, a pápának látomásában megjelent Isten küldöttje, és ezt mondta: »Tudd meg, hogy a holnapi napon, a nap első órájában hozzád ismeretlen nemzet követői jönnek, kik tőled fejedelmüknek az apostoli áldás ajándékával egyetemben királyi koronát követelnek. A koronát hát, melyet csináltattál, fejedelmüknek, miként kéri, eljuttatni ne habozzál. Mert tudd meg, hogy ez néki a dicső királyi ranggal együtt élete érdemeiért jár.«

II. Szilveszter pápa az apostoli áldás levelével kísért korona mellett keresztet is küldött, hogy azt az uralkodó apostolsága jeléül a király előtt vigyék. A Hartvik-legendában olvastak mind a mai napig hatva fogalmazták meg nemzettudatunk egyik sarkalatos pontját: első királyunk Istentől való kiválasztottságát.

Szinte bizonyos, hogy a pápától kapott korona nem egyezik meg a Szent Koronával, legfeljebb – s ezt több kutató elfogadja – annak felső része, az ún. latin korona lehet azonos vele. Megannyi érv és ellenérv hangzik el a magyar királyi korona eredete kapcsán, ám egyvalami egészen bizonyos: a hagyomány mindenképpen Szent István személyével hozza kapcsolatba, és első királyunk koronájaként tiszteli.

